

Liberális elitünk biztos ismertetőjegye kisebbrendűségi komplexusa, amiből logikusan következik mérhetetlen és kielégíthetetlen igényük az elismerésre, a nagyság illúziójára. Amit, ha már másképpen nem megy, propagandával meg is teremtenek maguknak. Így lesz egyikből a „legnagyobb élő magyar író” (Konrád György), a másikkól a „legnagyobb élő magyar költő” (Petri György), a harmadikból pedig a „legnagyobb élő magyar drámaíró”. Ez utóbbi címre azonban jelenleg még **Eörsi István** és Göncz Árpád egyaránt igényt tart. Az utóbbi esélyeit növeli viszont, hogy Dobi István és Losonczy Pál méltó utóda az államfői székben. Vagyis a liberális sajtó szerint ő már egy másik szakmában is tökéleteset alkot.

E becsvágy azonban már akkor is megvolt bennük, mikor liberálisaink még mint marxisták kápráztattak el bennünket. Már akkor megteremtették maguknak a min-tát. Hiszen a mestert, Lukács Györgyöt, csak mint a „század legnagyobb filozófusát” (Hermann István) népszerűsítették. Amiből természetesen az is következett, hogy akkor a mester tanítványai se lehetnek akárhik. Amit aztán szép sorban „igazoltak” is. A nemrég elhunyt Fehér Ferencet, még marxista korában, egyszerűen csak a „legszeniálisabb magyar filozófusként” dicsérte egy szamizdatszerző elvbarát (Libertarius). Feleségét, Heller Ágnes-t, visszatértek pedig odaadón csak „sugárzóan okos asszonynak” titulálta a tévében a nem kevésbé szép és okos Györffy Miklós. Ahogy a már szintén elhunyt Ancsel Éva szépségéről és okosságáról is kötetekre valót zengedeztek.

Madarat tolláról, liberálist komplexusáról

Manapság azonban e becsvágyak a mai főzseni, Tamás Gáspár Miklós, igényeihez képest eltörpülnek. Ő egyenesen az 1945 utáni Kelet-Európa egyik legnagyobb gondolkodójának tartja magát. E napokban jelent meg ugyanis összegyűjtött publicisztikájának kötet, aminek már a címe (Másvilág) igen jellemző. Valóban más világ az övék. E kötet hátsó borítóján olvashatjuk egy Charles H. Fairbanks nevű egyén szakértő szavait: „*Tamás Gáspár Miklós — Szolzenyicin és Havel mellett — a legjelentősebb gondolkodó, akit Kelet-Európa adott a II. világháború után.*” — Tamás pedig nyilván egyetértésből tette e megállapítást könyvére.

De a borítón olvasható még két honi szintén komplexusos harcostárs, a pufajkaskormány kultuszminiszterének (Fodor Gábor) és Lukács György legmegrögzöttebb esztéta epigonjának (Radnóti Sándor) ajánlása is.

Vajon mi szüksége van Tamásnak arra, hogy könyve borítóján ilyen ízléstelen és ostoba ajánlás legyen? Mit akar egy Fairbanks nevű buta, de legalábbis a magyar viszonyokat egyáltalán nem ismerő egyén „szakértői” véleményével? Jobb érzésű ember ilyet akkor se tenne könyvére, ha igaz volna. Azt pedig Tamás se hiheti komolyan, hogy ő egy súlycsoportban lenne Szolzenyicinnel! Minek alapján hiszi ő ezt?

Kedvelt Gazsínknál persze már nem új ez a pózolás, ez a valami másnak mutatás, a különbnek lenni igénye. Ilyen volt ő már kolozsvári magányában is. És talán so-

kan emlékeznek még két évvel ezelőtti Nap tv-s produkciójára, ezüst sétatálcájával, amit polgár mivolta bizonyítékként cipelt akkoriban magával.

Liberálisaink e komplexusa azonban nem csak itthoni jelenség. Sőt! Van erre egy vicc, ami azonban nem is igazán vicc: *Kérdés: Milyen a mai világirodalom? Válasz: Egy amerikai liberális kritikus dicsér egy magyar liberális író-t egy francia liberális folyóiratban.*

Könnyen lehet, hogy Tamás is azzal kedveskedik majd Fairbanks úrnak, hogy majd egy kelet-New York-i liberális lapban fog elismerően írni róla, mint a legnagyobb kelet-New York-i gondolkodóról. — *Komplexusok és kompenzációk körforgása.*

A megzavarodott tudatú, az állandóan önmagát előtérbe tolni akaró emberek esetében persze érthető az ilyen mentalitás. Ez így rendben is van. Aki beteg, azal szemben pedig legyünk elnézőbbek. Elég baj ez nekik. Nagyobb baj viszont, hogy egy egész társadalmat sokkolnak és manipulálnak állandóan az ilyen nyilvánvaló hazugságaikkal. De tudják ők, hogy futtatni kell egymást, hogy legyenek valakik. A nehezebb, de biztosabb út ugyanis rendre járhatatlannak bizonyul számukra. Mivel az az alkotás, az értékkeremtés útja lenne. A kvalitás világa azonban nem az övék, legfeljebb csak a kvantitásé. Viszont annyi kvalitásérzék azért szorult beléjük, hogy ezt igen jól tudják. Ezért van igazából komplexusuk.

Bognár József